

Werkplan halve euro 2022

Beschikbaar budget voor 2022 is 4.124.898 EUR (0,62 EUR x 6.653.062 inwoners op 1/1/2021)

Conform artikel 4 van de overeenkomst tussen Fost Plus en het Vlaamse Gewest met betrekking tot de besteding van de middelen voorzien in artikel 13, §1, 12°, van het interregionaal samenwerkingsakkoord betreffende de preventie en het beheer van verpakkingsafval, stelt de OVAM het werkprogramma voor het jaar 2022 inzake het beheer van verpakkingsafval voor.

Het Werkplan halve euro kadert in de overeenkomst tussen het Vlaamse Gewest en Fost Plus en omvat acties, initiatieven, projecten, campagnes, studies, onderzoeken betreffende de preventie en het beheer van het huishoudelijk verpakkingsafval van en voor alle mogelijke doelgroepen.

Uitgangspunt is continuïteit, met uitbreiding of verdieping van reeds opgestarte initiatieven, het afronden van volbrachte acties en de opstart van nieuwe initiatieven. Naast de aandacht voor zwerfvuil ligt het accent van het werkplan 2022 voornamelijk op het sorteren buitenshuis.

Het plan is opgedeeld in volgende hoofdthema's: aanpak zwerfvuil, sorteren buitenshuis, studies en beleidsontwikkeling en communicatie en sensibilisering. Per project wordt alleen het budget vermeld dat nodig wordt geacht voor de concrete uitvoering ervan in 2022. Het vermeld budget is steeds inclusief btw.

1. Zwerfvuil

1.1 Uitvoering operationeel plan Zwerfvuil

Op basis van de overeenkomst van 18/01/2016 tussen voormalig minister Schauvliege en de verpakkingsindustrie, wordt versterkt ingezet op het zwerfvuilbeleid met als doel om tegen eind 2022 een significante afname van het zwerfvuil te bekomen. Hiertoe wordt een jaarlijks operationeel plan Zwerfvuil en sluikstorten opgesteld. Het operationeel plan Zwerfvuil en sluikstorten 2022 wordt in januari 2022 goedgekeurd door het Beslissingsorgaan Openbare Nethheid, na positief advies van het Overlegplatform huishoudelijk afval en gelijkaardig bedrijfsafval op 19 januari 2022.

Het operationeel plan is ook het jaarlijks werkplan voor de Mooimakers en wordt opgevolgd door het Beslissingsorgaan Openbare Nethheid. Hiervoor is een bijdrage van 2.100.000 EUR voorzien vanuit dit werkplan halve euro. Voor een gedetailleerde budgettering hiervan wordt verwezen naar het operationeel plan Zwerfvuil en sluikstorten 2022.

Budget voorzien: 2.100.000 EUR

2. Sorteren buitenshuis

Stimuleren van buitenhuis sorteren is een prioriteit binnen dit werkplan. Het werkplan bevat zowel acties om binnen gesloten omgevingen, zoals bedrijven en scholen, meer verpakkingen te capteren voor recyclage, als projecten in de context van on-the-go consumptie en ook handhaving op bronsortering. Het betreft enkel acties die specifiek zijn voor het Vlaamse Gewest maar complementair zijn aan de acties opgenomen in het jaarlijks basisprogramma 'out of home', zoals voorzien in artikel 37 van de erkenning van Fost Plus.

2.1 Integrale projecten on-the-go

In 2021 zijn in samenwerking met Fost Plus en Interafval, 3 integrale on-the-go projecten opgestart bij de steden Genk, Roeselare en Gent, steden die een samenwerkingsverband (SV) hebben afgesloten met de OVAM. Het zijn integrale projecten gebaseerd op de 6 pijlers van het zwerfvuilbeleid (incl. preventie), waarbij zoveel mogelijk relevante actoren (bv. lokale handelaars) betrokken zijn. Ook een maximale recyclage van verpakkingen wordt uitgetest (via sortering aan de bron of via nasortering). De projecten lopen voor 2 jaar. In 2022 zijn geen nieuwe 'on-the-go' projecten voorzien.

Totaal budget voorzien: pro memorie

2.2 Kust - Toerisme

- Ondersteuning van acties uit het 'Kustprogramma' van de OVAM i.s.m. de kuststeden, de provincie West-Vlaanderen, Horeca Vlaanderen, en Westtoer: communicatie voor verblijfstoeristen, inzetten op selectieve pmd-inzameling aan zee.
- Via de kustwerkgroep zal verder ingezet worden om de selectieve inzameling op het strand te verbeteren. Deze ondersteuning omvat aangepaste infrastructuur om de visibiliteit te verbeteren (signalisatie, meer afvaleilanden en masten), met opvolging van de kwaliteit en eventuele voorsortering van de pmd-stroom bij onvoldoende kwaliteit.
- Grote sensibiliserende communicatieactie in de aanloop naar zomerseizoen 2022.

Totaal budget voorzien: 300.0000 EUR

2.3 Evenementenbeleid

Begeleiding van kleine en middelgrote evenementen met als doel deze te verduurzamen. Grote evenementen worden via het basisprogramma 'out of home' ondersteund.

- Begeleiding evenementen van lokale besturen: de begeleiding van evenementen die in 2022 mogelijks kunnen plaatsvinden blijft doorlopen, zoals Ros Beiaard, Genk on Stage, Kortrijk Sinksen, Olen Gladiolen, Willebroek Kanaalfeesten. Naast algemene duurzaamheidsmaatregelen en de wetgeving bekera zal in 2022 de focus liggen op de wetgeving cateringmaterialen voor bereide voedingsmiddelen en de SUP-richtlijn. Daarnaast blijven we specifieke ondersteuning verlenen bij allerlei vragen rond verduurzaming, met onder andere advies rond herbruikbare cateringmaterialen (aankoopbeleid).
- Begeleiding speciale evenementen: BK wielrennen Middelkerke 2022 en BK veldrijden 2023 met speciale focus op herbruikbaar cateringmateriaal (incl. bekera).
- Begeleiding en inspiratie bij implementatie van de nieuwe regels rond drank- en eetverpakkingen op evenementen en best cases op de Groenevent webpagina.
- Verspreiden van 'Leidraad voor de organisator' voor het behalen van de 95% inzameldoelstelling en opzetten van begeleiding.
- Verspreiden van 'Leidraad voor de handhaver' rond het controleren van de 95% inzameldoelstelling en opzetten van begeleiding.
- Inspireren van het evenementenbeleid van intercommunales en gemeenten naar duurzaamheid, met focus op corona-maatregelen zoals illustratieve voorbeelden en FAQ rond Covid-19 op de Groenevent webpagina van de OVAM, corona en veilig gebruik van herbruikbare cateringmaterialen, extra begeleiding 'Covidveilige events en duurzaamheid'.
- Uitdenken van nieuwe sensibiliserende acties.
- 2 VTE's om de verschillende taken uit te voeren en te coördineren.
- Onderhoudsbudget voor evenementenkits verdeeld via de intercommunales, inclusief beachflags.

Totaal budget voorzien: 210.000 EUR

2.4 Scholen/educatie

- Verderzetting en continuïteit in de educatieve vormingen is gepland:
 - o Kleuteronderwijs: Viesvuilland
 - o Lager onderwijs: Labo
 - o Middelbaar onderwijs: uitrol van het vernieuwd educatief aanbod 'Ik zie wat jij niet ziet' (Djapo).
- Actualisatie van de animaties voor lagere scholen (Labo) en kleuterscholen (Viesvuilland).
- Uniform modulair sorteereiland voor scholen: met de weerhouden partner productontwikkeling is een concrete uitwerking voorzien van de nodige prototypes en voorbereiding 'opschaling' (na analyse en designfase). Dit gebeurt in samenwerking met Mooimakers. Eens ontwikkeld, zal deze infrastructuur verspreid worden naar de geïnteresseerde scholen.

Totaal budget voorzien: 531.500 EUR

2.5 Sorteren in bedrijven

2.5.1 Sensibiliserende campagne sorteerplicht bedrijven

Continuïteit in de communicatie-acties

- Specifieke campagne om bedrijven aan te zetten tot het sorteren van de uitgebreide sorteerregels pmd (100.000 EUR).
- De ruimere, Vlaamse sensibiliserende campagne die algemeen verwijst naar de sorteerverplichting bij bedrijven, is uitgesteld naar 2022. Voor deze campagne gaan we uit van co-financiering samen met andere betrokken partijen en budgetteren we voor het aandeel verpakkingen (100.000 EUR).

Totaal budget voorzien: 200.000 EUR

2.5.2 Bedrijvenactie

Fost Plus schakelt een call center in om de bedrijven op te volgen die een mailing hebben ontvangen over de sortering van pmd. Deze actie moet nagaan of de betrokken bedrijven de mailing hebben gelezen, of ze al of niet reeds pmd-sorteren en daarvoor een contract hebben afgesloten, welke hulp ze desgevallend nodig hebben, etc. Deze actie zal ertoe bijdragen om de gecapteerde hoeveelheden pmd buitenshuis te verhogen.

Totaal budget voorzien: 30.000 EUR

2.5.3 Selectieve inzamelplicht bedrijven

Sensibilisering zal versterkt werken met een handhavend luik.

Concreet is eind 2021 1 VTE aangesteld om uitsluitend te handhaven op selectieve inzameling bij bedrijven. Omwille van veiligheidsoverwegingen is een extra handhaver aanbevolen. De getuigenis van een tweede handhaver brengt ook een toegevoegde waarde aan de vaststelling van een overtreding. Met een tweede handhaver kunnen de controleacties intensief voorbereid worden en achteraf vlot administratief verwerkt worden.

Totaal budget voorzien: 90.000 EUR

2.6 Specifieke doelgroepen

Het betreft adviesverlening, het leveren van sensibiliserend materiaal en desgevallend aangepast materiaal om selectieve inzameling van pmd buitenshuis te bevorderen. In 2022 zal voornamelijk ingezet worden op nazorg van eerder bewerkte doelgroepen (recreatiedomeinen, kampplaatsen, pretparken) maar ook nieuwe potentiële doelgroepen kunnen benaderd worden in het kader van de uitgebreide pmd-sorteerboodschap. Ook optimalisering selectieve inzameling bij hoogbouw valt hieronder.

Totaal budget voorzien: 50.000 EUR

3. Studies & beleidsontwikkeling

3.1 Verpakkingsaudits

Verpakkingsaudits (quick win diagnostic) is een scansysteem om het verpakkingsproces bij bedrijven te optimaliseren.

Budget voorzien: 36.000 EUR

3.2 Ecodesign verpakkingen

Initiatieven op vlak van ecodesign verder financieel ondersteunen om goede praktijken te verspreiden inzake ecodesign en design for recycling van huishoudelijke verpakkingen.

Budget voorzien: 20.000 EUR

3.3. Studie alternatieven voor éénmalige plastic zakjes

De studie kadert in actie 2 van het Uitvoeringsplan Kunststoffen en is ook mee opgenomen in het C-MARTLIFE project. Hiervoor is een budget van 80.000 EUR vastgelegd in het werkplan 2021. Het bestek voor deze studieopdracht is gepubliceerd eind 2021 en zal gegund en uitgevoerd worden in 2022.

Totaal budget voorzien: pro memorie

3.4 Ondersteuning verpakkingenbeleid OVAM

In 2021 is 1 VTE is aangeworven als verpakkingscoördinator die de algemene opvolging van het verpakkingsplan 2.0 op zich neemt en projecten uitvoert waaronder:

- Green deal 'Anders verpakt' met distributiesector rond preventie en hergebruik van verpakkingen. De Green Deal is gestart in najaar 2021. De thema's waarrond gewerkt wordt binnen de Green Deal zijn e-commerce (webwinkel, maaltijdboxen en take away) en verkoop in de winkel via loop-systemen of via aanbieden van producten in bulk. De deelnemende partijen worden geïnspireerd en begeleid in de uitvoering van hun projecten via workshops, lerende netwerken, ... Er zal ook sterk ingezet worden op communicatie, zowel naar de deelnemende partijen toe, als naar de buitenwereld. De Green Deal loopt tot eind 2024.
- Opvolging studie alternatieven voor éénmalige plastic zakjes.
- Studie opportuniteiten om éénmalige voedselverpakkingen te verminderen (100.000 EUR). In 2013-2014 heeft OVAM een onderzoek laten uitvoeren over het evenwicht tussen voedselverlies en verpakkingen. Deze studie onderzocht in welke mate goed ontworpen verpakkingen voedselverlies kunnen voorkomen zonder de globale klimaatimpact te vergroten en bevat een formule om het evenwichtspunt te bepalen vanaf wanneer je aan het oververpakken bent. Hiermee kan bepaald worden of de verpakking al dan niet essentieel is. Een vervolgonderzoek is nodig om te

bekijken voor welke specifieke voedingsmiddelen het gunstig kan zijn om die éénmalige verpakkingen te verbieden.

Scope van deze studie:

- Overzicht van verpakkingen die een potentieel bieden om te vermijden met focus op verpakkingen van producten die on the go worden geconsumeerd en op stuk-verpakkingen van groenten en fruit;
- Wat is het draagvlak, wat zijn de voor- en nadelen om deze verpakkingen te vermijden, of te vervangen door een herbruikbare verpakkingen?
- Waar kunnen we de grootste winsten halen? Voorstel van beleidsmaatregelen.

Totaal budget voorzien: 180.000 EUR

3.5 Test ontpakking voedingsmiddelen

In opdracht van OVAM/Vlaco zal een test uitgevoerd worden om verpakkingsafval afkomstig van ontpakking van levensmiddelen, die verwerkt worden in vergistingsinstallaties, maximaal te recycleren. Voor deze actie gaan we uit van co-financiering samen met andere betrokken partijen.

Totaal budget voorzien: 80.000 EUR

3.6 Proefprojecten preventie en selectieve inzameling van verpakkingen

Op basis van een projectoproep kan er financiële steun verleend worden aan projecten ingediend door lokale besturen, intergemeentelijke samenwerkingen of projecten van privaatrechtelijke inzamelaars opgezet in samenwerking met lokale besturen. Elk proefproject dat betrekking heeft op optimalisatie van de selectieve inzameling van verpakkingsmaterialen of gericht is op preventie van verpakkingen of op het stimuleren van selectieve inzameling on-the-go, komt in aanmerking. Een document met richtlijnen en projectfiche om de projectvoorstellen in te dienen, staat online op de website van OVAM en Fost Plus.

Totaal budget voorzien: 150.000 EUR

4. Communicatie en sensibilisering

4.1 Hoffelijkheidscampagne gericht tegen toenemende agressie tegenover afvalinzamelaars

Sinds 2016 voert Interafval jaarlijks een communicatiecampagne ter verbetering van de hoffelijkheid tegenover de afvalinzamelaars en recyclageparkwachters.

Wegens succes wordt ook voor 2022 een campagne voorzien.

Budget voorzien: 40.000 EUR

4.2 Communicatie over best practices / inspiratiesessies

Sinds 2019 heeft Interafval het traject van lerende netwerken opgestart, ter uitvoering van een actie uit het uitvoeringsplan (voorzien tot eind 2022). De financiering van ingezette werkmiddelen voor deze lerende netwerken gebeurt gedeeltelijk via het werkplan halve euro.

Totaal budget voorzien: 30.000 EUR

Overzicht van de geplande bestedingen in 2022

Nr.	Actie	Geraamd budget (EUR)
1	Zwerfvuil	
1.1	Uitvoering operationeel plan zwerfvuil	2.100.000
1.3		
2	Sorteren buitenshuis	
2.1	Opzetten van integrale projecten on-the-go	-
2.2	Kust + toerisme	300.000
2.3	Evenementenbeleid	210.000
2.4	Scholen	531.500
2.5	Sorteren in bedrijven	
2.5.1	<i>Sensibiliserende campagne sorteerplicht bedrijven</i>	200.000
2.5.2	<i>Bedrijvenactie</i>	30.000
2.5.3	<i>Controle selectieve inzamelplicht bedrijven</i>	90.000
2.6	Specifieke doelgroepen	50.000
3	Studies & beleidsontwikkeling	
3.1	Verpakkingsaudits bedrijven	36.000
3.2	Ecodesign verpakkingen	20.000
3.3	Studie alternatieven voor plastic zakjes	-
3.4	Ondersteuning verpakkingenbeleid OVAM	180.000
3.5	Test ontpakking voedingsmiddelen	80.000
3.6	Proefprojecten preventie en selectieve inzameling van verpakkingen	150.000
4	Communicatie en sensibilisering	
4.1	Hoffelijkheidscampagne gericht tegen toenemende agressie tegenover afvalinzamelaars	40.000
4.2	Communicatie over best practices/ inspiratiesessies	30.000
	Totaal	4.047.500
	Subsidieerbare investeringen via subsidiebesluit (*)	500.000
	Totaal geraamd budget	4.547.500
	Beschikbaar budget	4.124.898

In 2022 ligt de focus opnieuw op het sorteren buitenshuis en het capteren van zoveel mogelijk verpakkingen voor recycling, via sensibilisering, handhaving op de selectieve inzameling bij bedrijven. In de rubriek studies en beleidsontwikkeling ligt het accent vooral op preventie en hergebruik van verpakkingen.

Het gebudgetteerde bedrag overschrijdt het voor 2022 beschikbare bedrag. Het verschil is klein. Een potentiële overschrijding kan gedekt worden met het niet-bestede bedrag van het werkplan 2021. De gecumuleerde reserves uit de voorgaande jaren zijn niet meer beschikbaar omwille van de toewijzing hiervan aan acties voor de green deal 'Anders verpakt' en de inzet van de Click in de integrale projecten on the go (2.1).

(*) De 500.000 EUR bestemd voor subsidies wordt uit de provisie-post voorzien en gestort vóór 1 maart 2022.

Zoals bepaald in de overeenkomst tussen het Vlaamse Gewest en Fost Plus met betrekking tot de besteding van de middelen van de halve euro, kunnen het programma en de daaraan gekoppelde financiële gevolgen bijgestuurd worden binnen het gebudgetteerd budget.

Dit kan gebeuren door de Stuurgroep halve euro (met vertegenwoordigers van Fost Plus, en de OVAM) tijdens het regelmatig overleg of per e-mail.

Voor akkoord,

Zuhal Demir,
Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme